

Dendrobium tetragónum Lindl.

Syn. Callista tetragona

Geschiedenis

Orchideeën uit Australië hebben qua kweekgeschiedenis nog maar een 'korte' periode achter de rug. Hoewel ook hier de Engelsen driftig bezig zijn geweest, zijn er nog maar enkele soorten waarvan de beschrijving uit de vorige eeuw dateert. *Dendrobium tetragónum* is in 1871 in Engeland geïntroduceerd door W. Buil. Hij stuurde ook een plant naar Kew; die bloeide daar reeds in 1872 en werd beschreven in Curtis' Botanical Magazine. Toch had Lindley hem reeds in 1839 beschreven in zijn Botanical Register.

Verspreiding

De soort is endemisch in Australië (vooral Queensland en New South Wales). Hij groeit daar in regenwoudbomen en soms op *Melaleuca*, zowel een paar meter boven zeeniveau als op 1200 meter. De *Melaleuca*-bomen staan vooral in moerassen en soms op rotsen. In N.S.W. bloeit hij van september tot oktober, maar in de meer tropische zones neemt de lengte van de bloeitijd toe en ligt tussen mei en oktober.

Beschrijving

De plant groeit in kleine kluiten met half hangende, in toefjes staande bulben. Deze kunnen 5 tot 40 cm lang worden. Licht

gezwollen aan de voet, met vier scherpe hoeken. Hij wordt in sommige districten ook wel de 'vier hoeken orchidee' genoemd. Er staan 2 tot 5 dunne, ovale bladeren aan de top van de bulbe. De bloemtakken zijn erg kort en er komen tussen de 1 tot 5 bloemen aan. De bloemen kunnen 4 tot 8 cm groot worden en hebben een wat spinachtig uiterlijk. Vandaar dat hij ook wel onder de bijnaam 'spinorchidee' voorkomt.

De bloemen zijn erg variabel, zowel in grootte, in kleur, als in uiterlijk. Hoewel de kleuren geel, rood, bruin en paars er meestal wel in zitten, kunnen geel en rood soms sterk overheersen. Er staan slanke petalen en sepalen op die langzaam overgaan in fijne draadjes. De lip is erg klein, herkenbaar aan roze of vaalrode tekeningen. Hij bestaat uit drie lobben, waarvan de middenlob scherp naar beneden afbuigt en soms gekruld is.

Er bestaan enkele duidelijke variëteiten:

-var. *hayesianum* Gilbert: Het opvallendste hierbij is het ontbreken van rood en paars, waardoor deze soorten er groengeel tot vaalgroen uitzien.

-var. *giganteum* Gilbert: Grote sepalen, 5-9 cm, vaak zeer sterk rood getekend. Hij wordt vooral in de oostelijke tropische zone gevonden op bijna elke hoogte.

Cultuur

Ik heb de meeste Australische soorten in mijn collectie op kurk geïmporteerd. Dat gaf in het begin nogal eens problemen, daar ik, althans toen, de gewoonte had de plantjes alleen op dicksonia-blokjes te kweken. Na een aanpassing van vooral de watergift bleken deze soorten het op kurk uitstekend te doen. Sindsdien ben ik met geslachten als *Aërangis*, *Oncidium*, *Epidendrum*,

foto A. Klaassen

Encyclia ook op kurk overgegaan. Het grote voordeel van kurk is: hoe nat je het ook probeert te maken, het droogt razendsnel weer op. Bovendien heeft het een poreuze structuur zodat de

tekening J. Lodewijk

wortels erin kunnen dringen, terwijl de hoofdworteling oppervlakkig blijft. De brosheid van het materiaal is een nadeel. *Dendrobium tetragonum* groeit, ook al vanwege zijn hangende groeiwijze op blok, en doet het vooral op kurk uitstekend. De bloeitijd, en dat is het aantrekkelijke van Australische orchideeën valt bij ons in veel gevallen aan het einde van de winter: februari met uitloop in maart. De spinachtige bloemen hebben 'ruimte' nodig om zich werkelijk te tonen.

Toch is het noodzakelijk voor deze *Dendrobium* een plaats te 'zoeken': licht, gematigde temperatuur en luchtbeweging zijn noodzakelijk. Zijn de planten te nat, staan ze teveel beschut tegen luchtbeweging, dan gaan ze zienderogen achteruit.

Een uitgesproken rusttijd is niet noodzakelijk: onze winterse situatie dwingt al tot minderen en dat is voor deze Australiërs voldoende. Mest doet hem ook goed, maar dan vooral in de groeitijd: bladbemesting. Een soort voor de gematigd tot gematigd-warme kas met in de winter alle mogelijke licht.

A. Klaassen.
april 1985